

EDUSKUNNAN MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

4H on Suomen suurimpia nuorisojärjestöjä, jonka toiminta on vuosien mittaan uudistunut ja kehittynyt myönteisesti. 4H-nuorisotyö on ennaltaehkäisevää työtä, jonka kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret kuudesta vuodesta aina nuorisolain määrittelemään alle 29 ikävuoteen asti. Käytännön nuorisotyötä toteuttavat 182 suomenkielistä ja 18 ruotsinkielistä paikallisyhdistystä eri puolilla Suomea. 4H toimii sen puolesta, ettei yksikään lapsi tai nuori jäisi syrjään yhteiskunnasta.

4H luo hyvinvointia kaikkialle Suomeen

Suomen tulevaisuutta rakennetaan työn ja yrittäjyyden kautta. Muuttuvassa maailmassa 4H-järjestöllä on tärkeä tehtävä olla mahdollistamassa lasten ja nuorten kasvua aikuisiksi, joilla on kykyä ja halua ansaita toimeentulonsa omalla työllään joko toisen palveluksessa tai itsenäisinä yrittäjinä. 4H-järjestö mahdollistaa osaltaan lasten ja nuorten kasvua ihmisiksi, jotka pystyvät näkemään laajasti muutoksiin sisältyviä mahdollisuuksia ja osaavat hyödyntää niitä oman työuransa rakentamisessa.

4H-nuorisotyö ennaltaehkäisee syrjäytymistä, tuo harrastusmahdollisuuksia myös maaseudulle, edistää nuorten työelämävalmiuksia ja yrittäjyyttä sekä työllistää vuosittain tuhansia nuoria, samalla vastaten nuorten kasvaviin haasteisiin, kuten väkivaltaiseen käytökseen, empaattisuuden puutteeseen, liikkumattomuuteen, yksinäisyyteen ja mielenterveysongelmiin. 4H-nuorisotyö palvelee erinomaisella tavalla nuoren hyvän tulevaisuuden rakentamista. 4H-järjestön paikallisyhdistykset toimivat paikallisesti eri toimijoiden tärkeänä kumppanina, luoden hyvinvointia kaikkialle Suomeen.

4H tukee kasvua työelämään ja yrittäjyyteen

4H-nuorisotyön pedagoginen ydin kiteytyy Kolme askelta työelämään -toimintamallissa. Se kertoo siitä, miten 4H-järjestö tukee lapsen ja nuoren kasvua aktiiviseksi, vastuulliseksi ja yritteliäiseksi kansalaiseksi. Ryhmätoiminnassa (1) opitut tiedot ja taidot luovat pohjan työelämätaitojen kehittymiselle (2), työllistymiselle ja yrittäjyydelle (3), joita 4H on tukemassa ja mahdollistamassa monipuolisten, eri ikäryhmille suunnattujen tuotteidensa ja palveluidensa kautta. Toiminnallamme kannustamme lapsia ja nuoria kestävään elämäntapaan, työelämään ja yrittäjyyteen.

Sinä olet idea. Toteuta se.

4H-järjestön visio vuosille 2026–2028 "Sinä olet idea. Toteuta se." kannustaa kaikkia 4H-toimijoita ottamaan vastuuta omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Viestimme on, että jokainen voi olla ratkaisujen tarjoaja ja muutoksen tekijä.

Visiomme rohkaisee itsetuntemukseen, luovuuteen ja omien unelmien tavoitteluun. Lisäksi se muistuttaa aktiivisen toiminnan merkityksestä. Ideat tulee muuttaa todeksi. Tämä edellyttää taitoja,

harjoittelua, rohkeutta sekä käytännön tekoja. Vuonna 2024 4H:n eri toimintamuodoilla tavoitettiin 182 000 lasta ja nuorta.

Kestävä elämäntapa tarkoittaa 4H-järjestössä ruokakasvatusta, nuorten kestävän metsä- ja luontosuhteen rakentumisen tukemista sekä kestäviin valintoihin kannustamista. Haluamme toiminnassamme lisätä nuorten tietoisuutta ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista. Samalla pyrimme vahvistamaan toivoa ja luottamusta omiin kykyihin olla luomassa ja toteuttamassa ratkaisuja. Uuden strategiamme mukaisesti kannustamme kaikkia toimijoita pieniin ja suuriin tekoihin ilmaston puolesta.

Konkreettisista teoista erinomaisena esimerkkinä toimii yhteistyössä yritysten ja nuorten kanssa toteutettava maatalousmuovin Reilu Teko -kierrätyshanke. Vuonna 2024 hankkeessa kerättiin ennätyselliset 851 000 kiloa muovia kiertotalouden periaatteiden mukaisesti hyötykäyttöön.

Yhteistyössä Suomen Metsäsäätiön kanssa 4H mahdollistaa vuosittain yli 26 000 koululaiselle tutustumisen metsäluontoon ja metsäalan ammatteihin. Luonnontuotteiden keruu ja siihen kannustaminen on tärkeä osa 4H-järjestön toteuttamaa yrittäjäyyskasvatusta erityisesti Pohjanmaalla, Pohjois-Suomessa ja Uudellamaalla. 4H:n Satosankarit-toiminta ostaa vuosittain merkittävän määrän puolukkaa ja mustikkaa sekä muita luonnontuotteita edelleen jatkojalostettavaksi. Toiminnalla työllistetään myös paikallisia nuoria.

Ilmastonmuutoksen hidastamiseen 4H-järjestö on kehittänyt Taimiteko-toimintamallin. Taimiteko tarkoittaa konkreettista tekoa, jonka niin yksityishenkilö kuin yhteisökin voi tehdä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Vuonna 2019 käynnistyneessä Taimiteko-toiminnassa on istutettu kesän 2025 jälkeen lähes 1 000 000 taimea ja istutustöissä työllistynyt yli 800 nuorta. Kasvavat metsät toimivat hiilinieluina sekä lasten ja nuorten oppimisympäristöinä. Taimia ovat lahjoittaneet yli sata Taimiteko-kumppania. Vuonna 2025 taimia istutettiin Suomen 4H-liiton kohteille Kemijärvellä, Kärämäellä, Rautavaarassa, Punkalaitumella ja Sonkajärvellä. Tämän lisäksi puuntaimia istutettiin Finsilvan kohteilla Saarijärvellä, Kemijärvellä, Posiolla ja Viitasaarella sekä Kankaanpään kaupungin omistamille maille. Tulevaisuudessa Taimiteossa keskitytään nuorten aktivoimiseen kasvavien taimikoiden jatkohoitoon sekä erilaisiin monimuotoisuustekoihin.

4H-kerhoissa lapset oppivat monipuolisesti käytännön tietoja ja taitoja koulutetun ohjaajan tuella itse tekemällä. Suosittuja 4H-kerhoja oli vuonna 2024 yli 3 200 eri puolilla Suomea. 4H:n organisoimat leirit, kilpailut ja koulujen kanssa tehtävä yhteistyö tarjoavat lisää mahdollisuuksia ryhmässä toimimiseen, oppimiseen ja harrastamiseen. Kansalaisyhteiskunnassa 4H ennaltaehkäisee lasten ja nuorten syrjäytymistä. Harrastustoiminnalla on tässä keskeinen rooli. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen.

4H:n kautta jo 13-vuotias voi saada ensimmäisen työkokemuksen ja päästä kokeilemaan yrittäjyyttä ohjatusti. Paikalliset 4H-yhdistykset tarjoavat työtilaisuuksia vuosittain tuhansille nuorille. Yrittäjyydestä kiinnostunut nuori voi perustaa 4H-yhdistyksen tuella oman 4H-yrityksen. Vuonna 2024 nuorten kiinnostus 4H-yritystoimintaan jatkoi kasvuaan, kun 4H-yrittäjänä toimi ennätyselliset yli 2 700 nuorta. Uusia 4H-yrityksiä perustettiin vuoden 2024 aikana 1 519. 4H-yrittäjien määrä kasvoi yli 400 edellisestä vuodesta.

4H-järjestön erityisenä vahvuutena ovat paikallisissa yhdistyksissä työskentelevät päätoimiset toimihenkilöt. Vakituinen henkilöstö mahdollistaa laajan kerhotoiminnan lisäksi kansalaisjärjestöistä mittaavimman työllistämistoiminnan sekä monien paikkakuntien tärkeiden erillishankkeiden toteuttamisen.

4H-järjestö luo vankkaa perustaa lasten ja nuorten hyvinvoinnille Suomessa

Hallituksen uusi ohjelma heijastelee vahvaa sitoutumista lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelmasta välittyy selkeä viesti lapsiperhemyönteisestä politiikasta, joka pyrkii takamaan tasapuoliset mahdollisuudet kasvuun ja kehitykseen jokaiselle lapselle ja nuorelle. Tämä ohjelma on merkittävä askel kohti vastuullista yhteiskuntaa, jossa jokainen nuori voi menestyä.

Hallitusohjelma on monipuolinen ja kattaa eri taseisia kirjauksia. Väestöpoliittinen selonteko ja Yhteinen, kukoistava Suomi -tulevaisuustyö osoittavat, että hallitus tarkastelee tulevaisuuden haasteita laajasti ja pitkäjänteisesti. Tällainen kokonaisvaltainen lähestymistapa on ensiarvoisen tärkeä, kun pyritään rakentamaan kestävää ja vastuullista yhteiskuntaa tuleville sukupolville.

4H-yrittäjyys lisää tutkitusti kuntien elinvoimaa

Kunnilla ja 4H-yhdistyksillä on läheinen yhteistyösuhde. Kunnat rahoittavat paikallistasolla lasten ja nuorten kerhotoimintaa, koulutuksia, työllistämistä ja yrittäjyyskasvatusta. Usein 4H-yhdistys tuo kuntaan lisäarvoa palvelusopimuksen kautta. 4H-yhdistys voi perustyoensä lisäksi olla täydentämässä kunnallista nuorisotyötä sekä osallistua monipuolisesti muuhun kunnan palvelutuotantoon.

LUT-yliopisto on tutkinut 4H-yrittäjyyden vaikutuksia nuorten yrittäjyyspotentiaalin kehittymiseen sekä laajemmin myös kuntien elinvoimaan erillisessä hankkeessa 2023–2025. Ainutlaatuinen tutkimus vahvistaa käsitystä harrastusten merkityksestä nuorten yrittäjyyspotentiaalin kehittymisessä. Tutkimuksen mukaan 4H-järjestön nuoria vapaa-ajan yrittäjyyteen ohjaava käytännönläheinen prosessi tukee heitä juuri oikea-aikaisesti ja oikealla tavalla.

Kuntien näkökulmasta nuorten yrittäjyydellä on monipuolisia vaikutuksia. Omalla toiminnallaan he täydentävät kuntien palveluverkostoa, erityisesti tällä on merkitystä pienissä kunnissa. Nuoret yrittäjät innostavat omalla esimerkillään muita nuoria yrittäjyyteen ja rakentavat laajalle leviäviä verkostoja. 4H-yritysten toiminta ulottuu usein kuntarajojen ulkopuolelle.

Monet nuoret 4H-yrittäjät toimivat paikallisten yritysten alihankkijoina ja tuottavat palveluja alueen kolmannen sektorin toimijoille. Toiminnallaan he lisäävät kuntien aktiivisuutta ja näkyvyyttä: yritysten tuotteet ja palvelut houkuttelevat kuntaan uusia kävijöitä. 4H-yrittäjyys vahvistaa nuoren kokemusta oman kotikuntansa yhteisöön kuulumisesta ja tämä voi olla merkittävä pito- ja vetovoimatekijä. Omalla toiminnallaan nuoret yrittäjät vahvistavat kunnan veto- ja pitovoimaa.

Kuntatoimijoiden ymmärrys harrastusyrittäjyydestä ja sen potentiaalista kunnan elinvoiman vahvistamisessa lisääntyy koko ajan, ja asenteet nuorten yrittäjyyttä kohtaan kehittyvät monissa kunnissa myönteisesti. Kunnissa nähdään yhä enemmän potentiaalia kehityskulussa, jossa 4H-yrittäjyyden seurauksena nuorten yrittäjyys kunnissa lisääntyy, nuorten työllisyys paranee, oman kotikunnan palvelut sekä veto- ja pitovoima asuinpaikkana vahvistuvat.

Parhaillaan selvitämme yhdessä LUT-yliopiston kanssa 4H-yrittäjyyden vaikutuksia nuorten urapolkuun. Alustavat tulokset osoittavat, että 4H-yrittäjyydellä on ollut selkeä vaikutus yrittäjän uran valitsemiseen myös aikuisena.

4H-nuorisotyön valtionapua ei tule leikata

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjettikehyksessä vuodelle 2026 esitetään 4H-toiminnan valtionapua leikattavaksi 200 000 euroa eli 3,805 miljoonaa euroon. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi, että 4H-järjestön vuosittaista valtionapua leikattaisiin 5 %:lla.

4H-järjestön valtionapupuun kaavailut leikkaukset saattavat lopettaa tärkeän ja kustannustehokkaan lasten ja nuorten harrastus- ja työllistämistoiminnan yli 10 kunnassa. Erityisesti valtionavun leikkaus heikentäisi 4H-toiminnan toimintaedellytyksiä maaseudulla, jossa pienentyvät ikäluokat heikentävät taloudellisia toimintaedellytyksiä mm. jäsenmaksutuottojen laskun vuoksi.

Leikkaus veisi harrastuksen yli 1 900 lapselta ja työpaikan yli 450 nuorelta

Valtiovarainministeriön esityksen toteutuminen olisi käytännön 4H-nuorisotyön kannalta äärimmäisen dramaattinen. Jos 5 % leikkaus tehtäisiin toimintaan, niin pelkästään 4H-järjestön mahdollistama nuorten yrittäjä- ja palkkatulo tippuisi yli 430 000 euroa. Työllistettyjen nuorten ja 4H-yrittäjien määrä tippuisi yli 450 nuorella. 4H-kerhojen määrä tippuisi yli 160 kerholla, mikä lopettaisi hyödyllisen ja edullisen harrastustoiminnan yli 1 900 lapselta. Koululaisten metsäpäivä jäisi toteutumatta yli 1 200 koululaiselta.

THL:n ja Sitran tekemien tutkimusten perusteella peruskoulun varaan jäävät aiheuttavat julkishallinnolle elinaikanaan keskimäärin jopa 370 000 euron lisäkustannukset verrattuna koulutuksen hankki-
viin. 4H-järjestön tekemä työ tukee erityisesti peruskoulun päättävien nuorten siirtymistä toiselle asteelle muun muassa Ysit töihin -toimintamallin avulla. Tämän lisäksi on tärkeä tiedostaa, että 4H-järjestö mahdollisti vuonna 2024 nuorille yli 8 600 000 euron palkka- ja yrittäjätulon eli yksi euro valtionapua loi 4H-toiminnan kautta yli 2 euroa tuloja nuorille.

4H-järjestön rahoituksesta valtionavun osuus on noin 20–30 % eli varsin rajallinen. Valtionavulla on kuitenkin ratkaiseva vipuvaikutus 4H-nuorisotyöhön. Se toimii eräänlaisena siemenrahana, jonka avulla voidaan organisoida vaikuttavaa työtä eri puolilla Suomea ja edesauttaa nuorten työllistämistä sekä yritystoimintaa.

4H-nuorisotyötä tehdään kattavasti joko täydentämällä kunnallista nuorisotyötä tai pienemmissä kunnissa hoitamalla se kokonaan. Viime vuosina 4H-yhdistykset ovat tehneet ostopalvelusopimuksia kuntien kanssa erilaisten nuorisopalveluiden tuottamisesta. Näitä ovat olleet esimerkiksi haja-asutusalueiden kerhotoiminta, iltapäivätoiminta, nuorten kesätyöllistäminen ym. Tämä on ollut mahdollista yhdistyksissä olevan palkatun työvoiman turvin. Tästä syystä 4H-toiminta on oleellinen tuki ja vahvistus heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien kuntien nuorisotyön toteuttamiseen.

Edellä olevan perusteella Suomen 4H-liitto esittää, että eduskunta ottaa valtion vuoden 2026 talousarvioon momentille 30.10.55 lisäyksenä 350 000 euroa valtionapuna 4H-toimintaan.

Helsingissä 2. päivänä lokakuuta 2025

SUOMEN 4H-LIITTO RY

Tomi Alakoski
Toimitusjohtaja

Suomen 4H-liitto
Karjalankatu 2 A, 00520 Helsinki
Y-tunnus: 0202342-5
4h.fi